

המערכה הבאה

בצפון

2020

תרחישים, חלופות אסטרטגיות
והמלצות למדיניות הישראלית

התרחיש

החמור והסביר

**יכולות האויב
וצה"ל**

הקיימות
והמתפתחות

ממד הזמן

המצב הנוכחי
+
עשור קדימה

**זירת
הלחימה**

לבנון, סוריה
(עיראק)

איום חמור - מלחמה רב-זירתית

מה עלול להשתנות לרעה בעשור הקרוב?

בזירת הלחימה

- שיפור טילים ארוכי טווח; טילי שיוט צבירת יכולות דיוק מתקדמות
- יכולת למהלך קרקעי לכיבוש יישובים בגליל
- שימוש בכטבמי"ם תוקפים
- תקיפות סייבר

במזרח התיכון

- עלייה במתיחות בין איראן לישראל וארה"ב בסוגיית הגרעין וביחס לנוכחותה בסוריה
- השתלטות חזבאללה על לבנון והתאוששות משטר אסד וצבאו
- עלייה בהיקף התקריות לאורך הגבולות
- פיחות נוסף במעמדה ובנוכחותה של ארה"ב באזור, מול העמקת מעורבות רוסיה וסין

**פוטנציאל להתפתחות איום קיצוני על מדינת ישראל,
כולל איומים חדשים בשדה הקרב ועל העורף**

תרחיש המלחמה הבאה

העבודה עוסקת בתרחיש החמור של מלחמת הצפון

הסלמה בעקבות

- תקיפת תשתית הטיילים המדויקים
- יוזמה של חזבאללה כמענה לצרכים איראניים או פנים-לבנוניים
- דינמיקה של הסלמה בעקבות פעילות מב"ם או אירועי גבול

**מול
חזבאללה**

הידרדרות בעקבות מבצע ישראלי נרחב בסוריה במסגרת המב"ם -
לפגיעה בתשתיות הטיילים המדויקים; בהעברת אמל"ח לחזבאללה;
בכוחות איראניים; או בתשתיות צבא סוריות (נב"ק והגנ"א) בעקבות
תקיפת ישראל (מיליציות שיעיות - איראן - סוריה)

**מול
סוריה**

מהלך צבאי מוגבל של איראן נגד ישראל בעקבות:
א. מצוקה אסטרטגית נוכח הלחץ המרבי עליה
ב. בתגובה ללחץ הישראלי עליה בסוריה

בתגובה לתקיפה ישראלית/ אמריקאית של תשתיות הגרעין באיראן

**מול
איראן**

- בשל מצוקה אסטרטגית
- בשירות איראן
- מתוך תחושת עוצמה

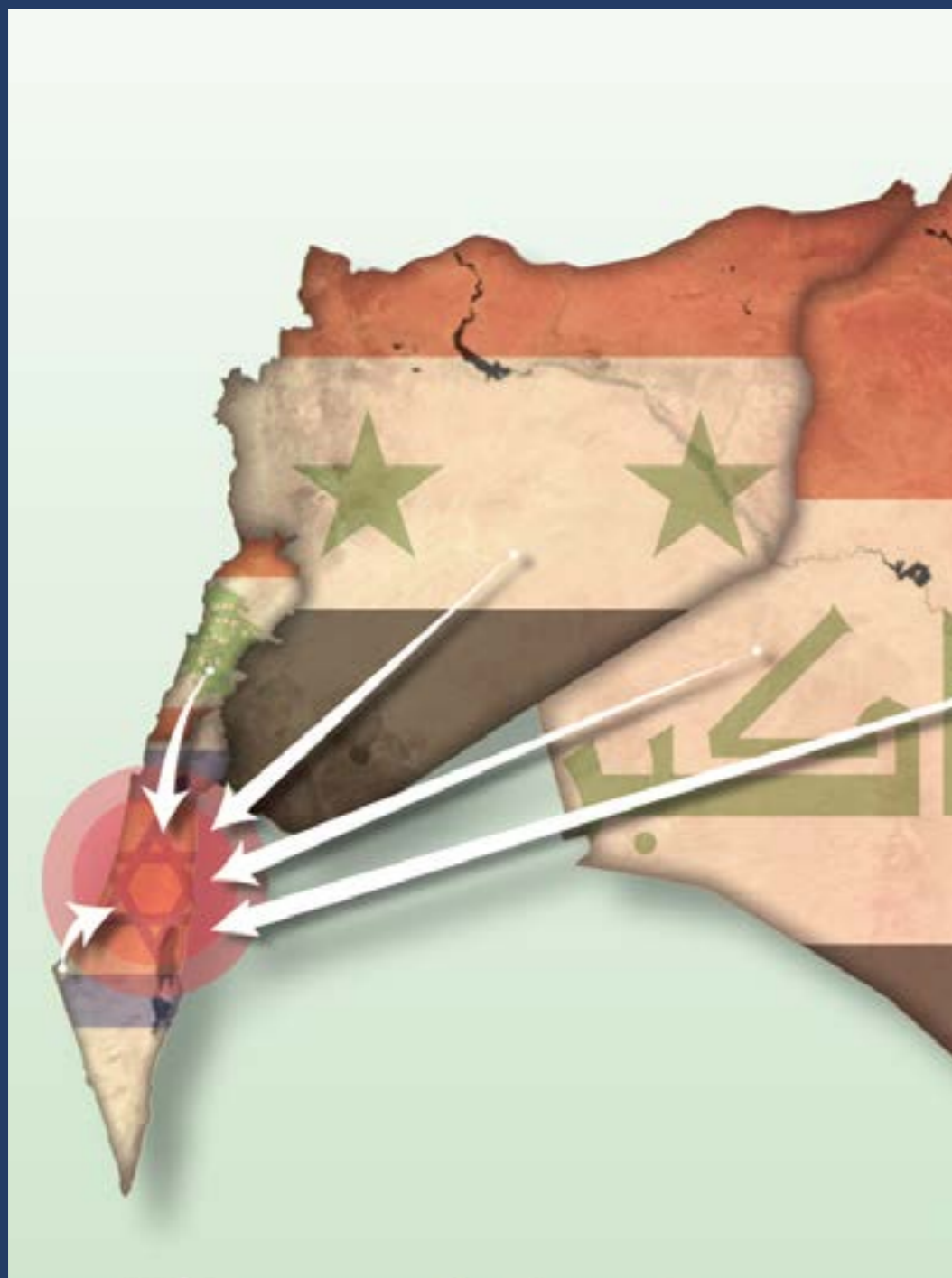

- מתקפת מנע או מכה מקדימה
נגד יכולות מדויקות

- פגיעה עמוקה בחזבאללה
כדי לשנות יחסי כוחות בלבנון

- איראן מפעילה יכולות מנגד ואת שלוחיה (וחזבאללה)
בעקבות החרפת העימות בינה לבין ישראל ו/או ארה"ב

Israeli Infrastructure

Orot Rabin Power Station

Ben-Gurion Airport

Israeli Gas Platforms

Enemy Capabilities

Surface-to-Air Missile

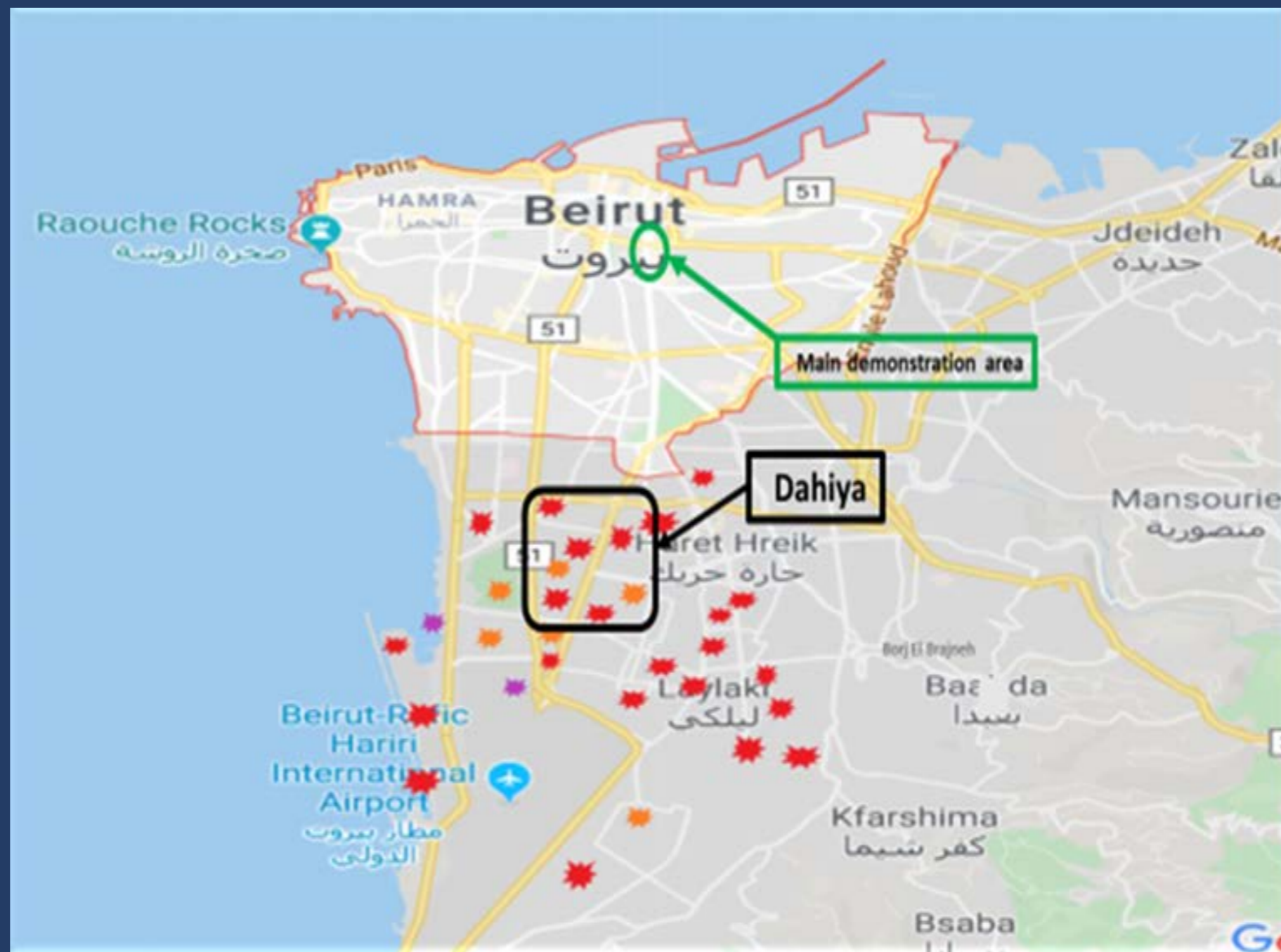

Precision Guided Missile (PGM)

Anti-Ship Missile

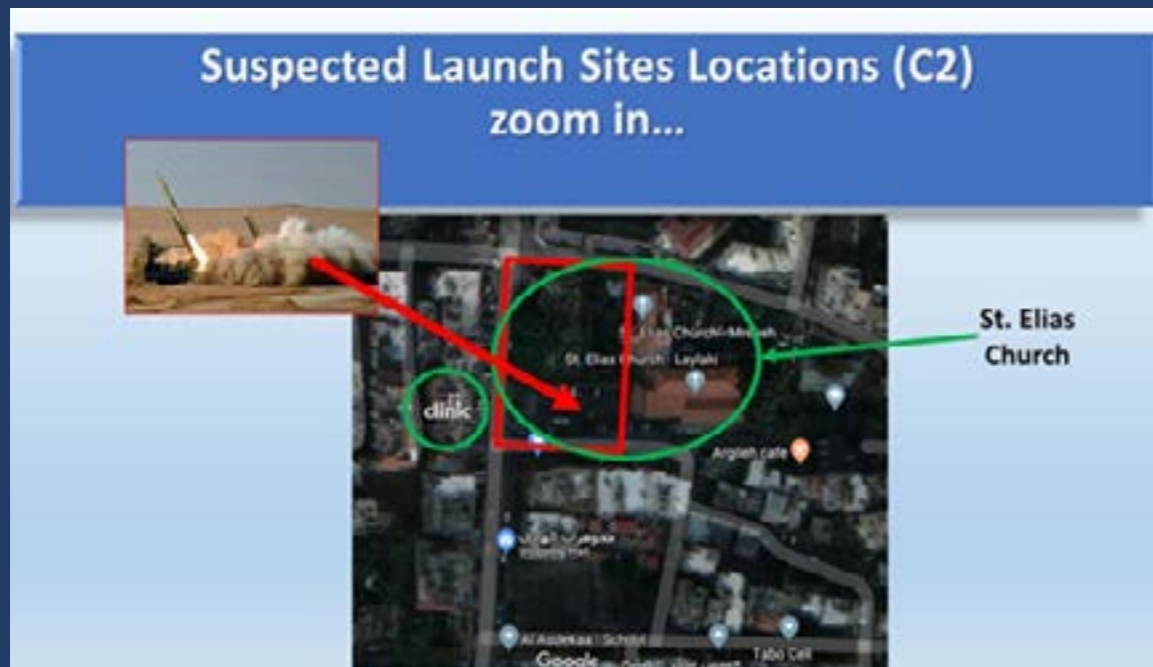

- מקרא:
- אתרי שיגור ■
  - מחסני הרכבה ופז"ש ■
  - אתרים שרה"מ חשף באו"ם ■

מבוסס על מחקר של "מרכז עלמא – מכון למחקר וחינוך" על בסיס מפות בויקימפיה

הצבת משגרים במרכזי אוכלוסין בדרום ביירות

מבוסס על מחקר של "מרכז עלמא – מכון למחקר וחינוך" על בסיס מפות בויקימפיה

■ האויב העיקרי הוא הציר השיעי בהובלת איראן, כולל הכוחות הבאים:

חזבאללה במרחב לבנון

חזבאללה במרחב רמה"ג-דמשק

מיליציות שיעיות בסוריה

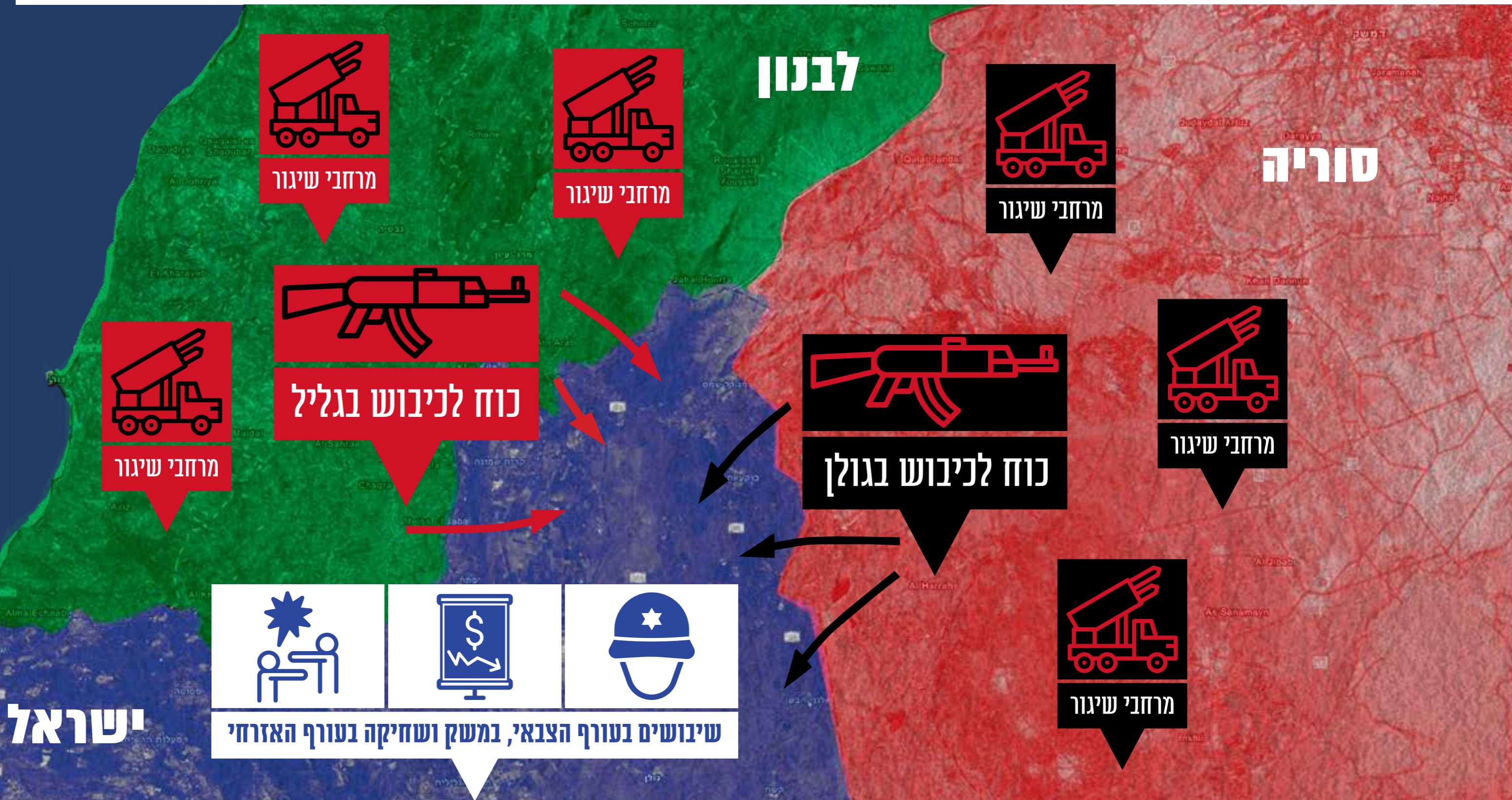
צבא סוריה במרחב רמה"ג-דמשק

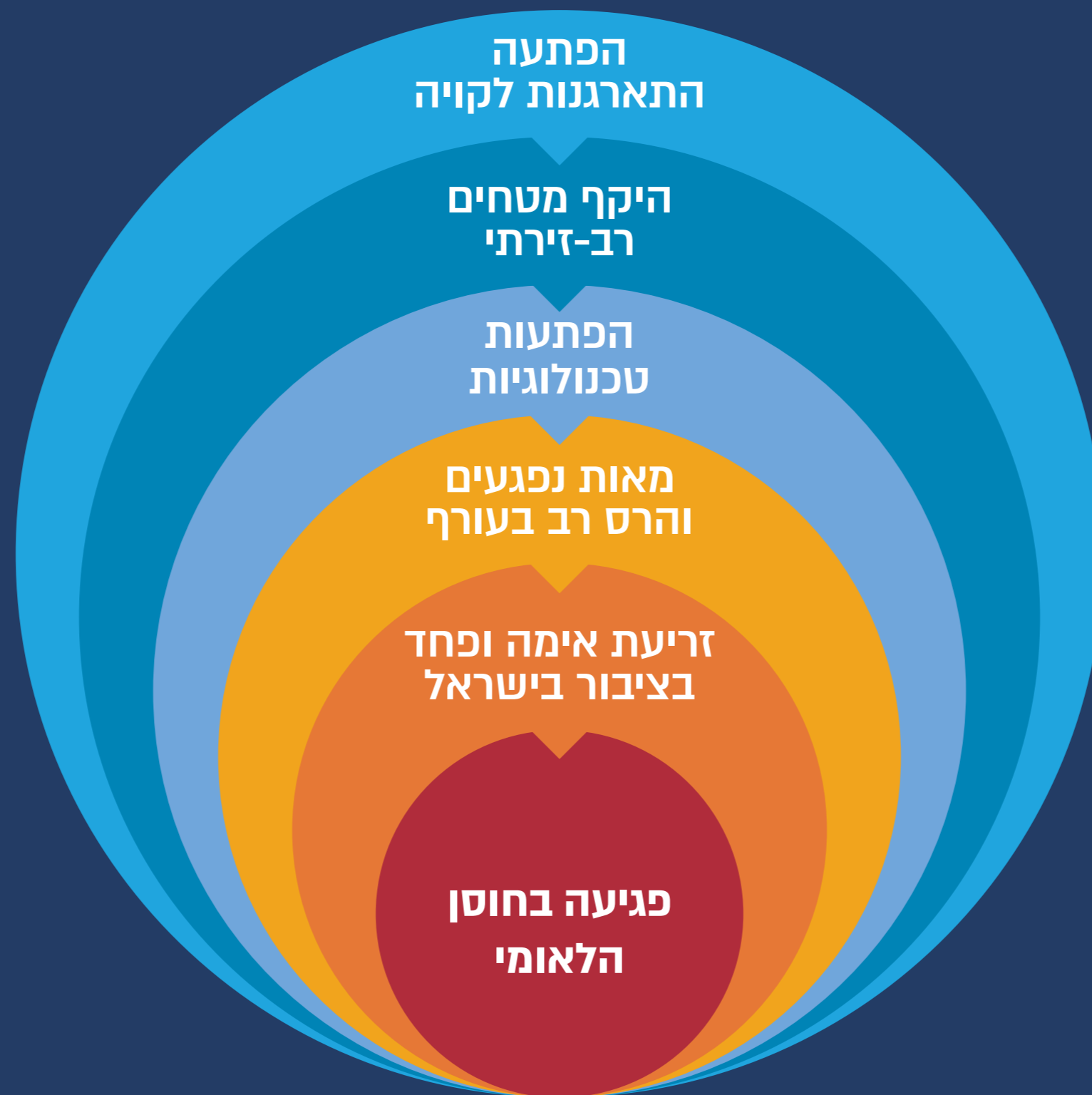
מיליציות שיעיות בעיראק

■ מטחים משולבים ומסיביים של טילים סטטיסטיים וטילים מדויקים על העורף הצבאי והאזרחי

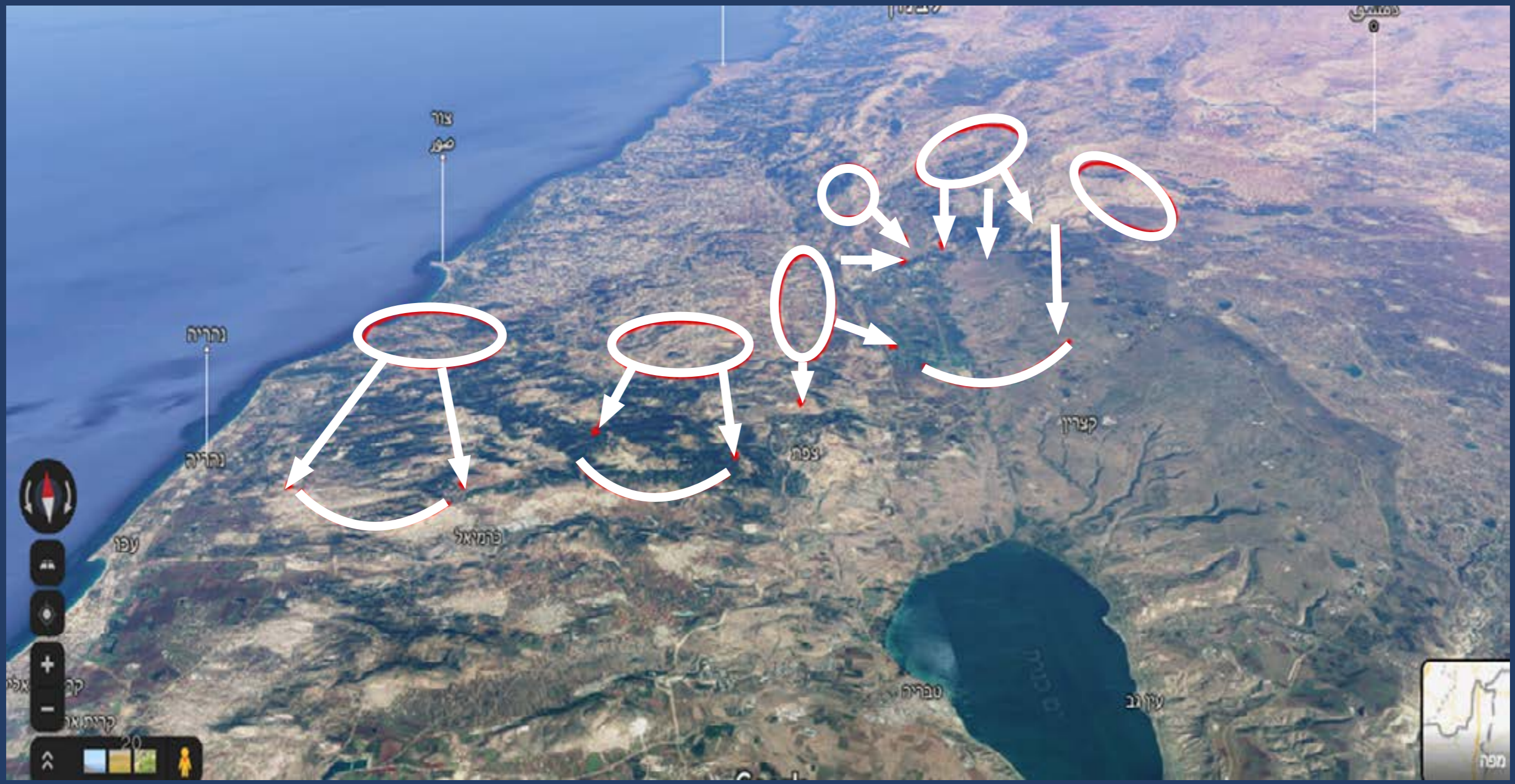
■ מתקפה קרקעית של כוח רד'ואן מלבנון ולוחמים בשירות הציר השיעי מסוריה

**מלחמה רב-זירתית, כאשר ביממות הראשונות
עיקר הלחימה בזירות לבנון וסוריה**

"כיבוש הגליל" - מהלך פתיחה קרקעי צפוי בראיית חזבאללה

החלופות האסטרטגיות

א ..... ב ..... ג

חלופה א

**התקפה ממוקדת
להסרת איום הטילים
המדויקים / ביסוס
היתרון היחסי
במעגל הראשון**

מהלך יזום ישראלי

חלופה ב

**מערכה לפירוק הציר
השיעי, להחלשת
כוחותיו ולהרתעתם**

חלופות למלחמה ביוזמת ישראל או הצד השני

חלופה ג

**מערכה רחבה להסרת
האיום הצבאי וליצירת
שינוי אסטרטגי**

תכלית

- הסרת איום הטילים המדויקים / יכולות הפוגעות ביתרון היחסי של ישראל
- החלשת האיום והרחקתו, תוך שימור חופש הפעולה לצה"ל
- הימנעות מהידרדרות למלחמה רחבה, תוך הקרנת נחישות

משמעות
צבאיות

- יוזמה למתקפת מנע / מכה מקדימה
- מהלומה מוגבלת וממוקדת באש להשמדת היכולת המדויקת ויכולות ליבה
- ריכוז כוחות והיערכות צבאית הגנתית במרחב הצפון, למניעת הסלמה ולהיערכות
- מוכנות למצבי הסלמה, יום קרב עד מלחמה כוללת
- היערכות מלאה של העורף במתכונת חירום

**סיכונים
ודילמות**

- נדרשת הפתעה – ריכוז כוחות והיערכות הגנתית רק לאחר תחילת ההתקפה
- פוטנציאל רב להידרדרות, שליטה מוגבלת במדרגות ההסלמה
- הכלה ואיפוק גם במחיר של ספיגה בצה"ל ובעורף
- בניית לגיטימציה לפעולה
- כיצד מונעים את הרחבת המערכה? האם ניתן למנוע את ההתעצמות בהמשך?

חלופה א - התקפה ממוקדת להסרת איום פרויקט הדיוק

- הסרת איום הטילים המדויקים / יכולות נוספות הפוגעות ביתרון היחסי של ישראל
- החלשת האיום והרחקתו, תוך שימור חופש הפעולה לצה"ל
- הימנעות מהידרדרות למלחמה רחבה, תוך הקרנת נחישות

תכלית

- יוזמה למתקפת מנע / מכה מקדימה
- מהלומה מוגבלת וממוקדת באש להשמדת היכולת המדויקת ויכולות ליבה
- ריכוז כוחות והיערכות צבאית הגנתית במרחב הצפון, למניעת הסלמה ולהיערכות
- מוכנות למצבי הסלמה – יום קרב עד מלחמה כוללת
- היערכות מלאה של העורף במתכונת חירום

משמעויות
צבאיות

- נדרשת הפתעה – ריכוז כוחות והיערכות הגנתית רק לאחר תחילת ההתקפה
- פוטנציאל רב להידרדרות – שליטה מוגבלת במדרגות ההסלמה
- הכלה ואיפוק גם במחיר של ספיגה בצה"ל ובעורף
- בניית לגיטימציה לפעולה
- כיצד מונעים את הרחבת המערכה? האם ניתן למנוע את ההתעצמות בהמשך?

סיכונים
ודילמות

תכלית

- פירוק הציר השיעי, החלשת כוחותיו במעגל הראשון והרתעתם
- התנעת מעורבות בינלאומית שתתרום ליציבות ממושכת
- הרחבת חופש הפעולה של צה"ל

- מאמץ עיקרי בלבנון; גיוס נרחב; עורף תחת אש
- היערכות הגנתית בגבול לבנון וברמת הגולן, למניעת הישגים מהאויב
- מערכה באש לפגיעה קשה בכוחות הציר בלבנון, בסוריה ובעיראק, בדגש על מערכי הטילים ותשתיות צבאיות
- תמרון יבשתי מוגבל להסרת איום קרקעי וביסוס הניצחון (דר"ל, צפון רמה"ג) - מנגנון סיום בהתערבות חיצונית (צד שלישי, לחץ בינלאומי)

**סיכונים
ודילמות**

- קושי לשלוט במשך המלחמה ובהיקפה: סיכון להתפתחות מלחמה רב-זירתית
- שליטה מוגבלת במנגנוני הסיום: פוטנציאל למלחמה ארוכה ושוחקת
- החלשת מדינת לבנון, המשך התבססות הציר השיעי, התחזקות חזבאללה בלבנון
- מחיר גבוה עבור "תיקו אסטרטגי"; הדילמה שבפגיעה במדינה הלבנונית

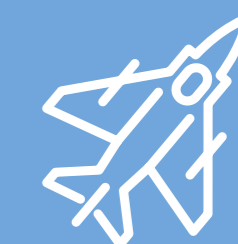
חלופה ב - פירוק הציר השיעי, החלשתו והרתעתו

- פירוק הציר השיעי, החלשת כוחותיו במעגל הראשון והרתעתם
- הרחבת חופש הפעולה של צה"ל
- התנעת מעורבות בינלאומית שתתרום ליציבות ממושכת

תכלית

- מאמץ עיקרי בלבנון; גיוס נרחב; עורף תחת אש
- היערכות הגנתית בגבול לבנון וברמת הגולן, למניעת הישגים מהאויב
- מערכה לפגיעה קשה בכוחות הציר בלבנון, בסוריה ובעיראק, בדגש על מערכי הטילים ותשתיות צבאיות
- תמרון יבשתי מוגבל להסרת איום קרקעי וביסוס הניצחון (דר"ל, צפון רמה"ג)
- מנגנון סיום בהתערבות חיצונית (צד שלישי, לחץ בינלאומי)

משמעויות
צבאיות

- קושי לשלוט במשך המלחמה ובהיקפה – סיכון להתפתחות מלחמה רב-זירתית
- שליטה מוגבלת במנגנוני הסיום – פוטנציאל למלחמה ארוכה ושוחקת
- החלשת מדינת לבנון, המשך התבססות הציר השיעי, התחזקות חזבאללה בלבנון
- מחיר גבוה עבור "תיקו אסטרטגי"; הדילמה שבפגיעה במדינה הלבנונית

סיכונים
ודילמות

תכלית

- פירוק / שבירת הכוח הצבאי של הציר השיעי במעגל הראשון (סוריה ולבנון)
- יצירת תנאים לשינוי יסודי במציאות הביטחונית-מדינית בזירה הצפונית:
שינוי פנימי בלבנון דחיקת איראן ושלוחיה מסוריה והחלשת השפעתה בלבנון, ביצור מעמד ישראל
- בניית תנאים לטווח הארוך: בסיס לשינוי ביחסי ישראל עם לבנון וסוריה

**משמעותיות
צבאיות**

- **מלחמה כוללת בשתי חזיתות לפחות (לבנון וסוריה): גיוס כללי והיערכות חירום בכל הזירות**
- **מכה מקדימה: פגיעה במאחזי הציר השיעי לאורכו - לבנון, סוריה ועיראק**
- **תמרון מהיר ועמוק בלבנון (איום על ביירות) ותמרון מוגבל בסוריה לעבר דמשק**
- **תקיפה נרחבת של תשתיות צבאיות ודו-שימושיות בסוריה ובלבנון, בעיקר תעשייה צבאית**
- **תפקוד העורף תחת אש לזמן ממושך**
- **נדרש סיוע של ארה"ב ותיאום עימה**

**סיכונים
ודילמות**

- הידרדרות אפשרית למלחמה אזורית, לרבות מעגל שלישי (שיגור טילים מעיראק ומאיראן)
- הקושי בלחימה בכל הזירות במקביל, לרבות האפשרות לפתיחת חזית באיו"ש ובעזה
- מעורבות מעצמתית, תפקיד שלילי לרוסיה וחוסר גיבוי אמריקאי לאורך כל המערכה
- אפשרות כפיית סיום טרם השגת המטרות
- ניצול הזדמנות לתקיפת תשתיות גרעין באיראן?
- השפעה על החוסן הלאומי
- קושי ביצירת מנגנוני סיום; אופן יציאת הכוחות ומנגנוני הסדרה לשמירה על ההישג
- הישג לא ודאי מול מחירים גבוהים בחזית ובעורף

חלופה ג - מערכה רחבה לפגיעה קשה במרכיבי הציר השיעי

- פירוק / שבירת הכוח הצבאי של הציר השיעי במעגל הראשון (סוריה ולבנון)
- יצירת תנאים לשינוי יסודי במציאות הביטחונית-מדינית בזירה הצפונית:
- שינוי פנימי בלבנון דחיקת איראן ושלוחיה מסוריה והחלשת השפעתה בלבנון, ביצור מעמד ישראל
- בניית תנאים לטווח הארוך: בסיס לשינוי ביחסי ישראל עם לבנון וסוריה

תכלית

- מלחמה כוללת בשתי חזיתות לפחות (לבנון וסוריה): גיוס כללי והיערכות חירום בכל הזירות
- מכה מקדימה: פגיעה במאחזי הציר השיעי לאורכו - לבנון, סוריה ועיראק
- תמרון מהיר ועמוק בלבנון (איום על ביירות) ותמרון מוגבל בסוריה לעבר דמשק
- תקיפה נרחבת של תשתיות צבאיות ודו-שימושיות בסוריה ובלבנון, בעיקר תעשייה צבאית
- תפקוד העורף תחת אש לזמן ממושך
- נדרש סיוע של ארה"ב ותיאום עימה

משמעויות צבאיות

- הידרדרות אפשרית למלחמה אזורית, לרבות מעגל שלישי (שיגור טילים מעיראק ומאיראן)
- הקושי בלחימה בכל הזירות במקביל, לרבות האפשרות לפתיחת חזית באיו"ש ובעזה
- מעורבות מעצמתית, תפקיד שלילי לרוסיה וחוסר גיבוי אמריקאי לאורך כל המערכה
- אפשרות כפיית סיום טרם השגת המטרות
- ניצול הזדמנות לתקיפת תשתיות גרעין באיראן?
- השפעה על החוסן הלאומי
- קושי ביצירת מנגנוני סיום; אופן יציאת הכוחות ומנגנוני הסדרה לשמירה על ההישג
- הישג לא ודאי מול מחירים גבוהים בחזית ובעורף

סיכונים ודילמות

עיצוב המערכה ברמה האסטרטגית

נקודות החלטה והתערבות של הדרג המדיני

1. הגנה על הגבולות, העורף והנכסים האסטרטגיים של ישראל

2. שימור עליונותה הצבאית, עוצמתה וחופש הפעולה הצבאי

3. שימור הרציפות התפקודית של המשק הישראלי והלכידות החברתית

4. שיפור המציאות הביטחונית – הסרת האיומים וביצור ההרתעה של ישראל

5. השגת שקט ויציבות אזורית ויכולת אכיפת הסדרים מדיניים מייצבים

6. ביצור מעמדה של ישראל בזירה האזורית והבינלאומית

7. שימור הלגיטימציה למדיניותה של ישראל ולמהלכיה הצבאיים

מדדי ההישג

- פגיעה ביכולות
- צבאיות
- הרתעה
- הרס תשתיות
- כפיית הסדרה

אילוצים

- אופרטיביים
- סיכונים אסטרטגיים
- יכולת להביא לסיום המערכה

איומים ← מטרות

- טילים מדויקים, כטב"ם וטילי חוקי-ים
- טילים ארוכי טווח וקצרי טווח
- כוח רד'ואן
- פיקוד ושליטה
- לוחמים ומפקדים
- הגנה קרקעית

שימור ההישג לאורך זמן

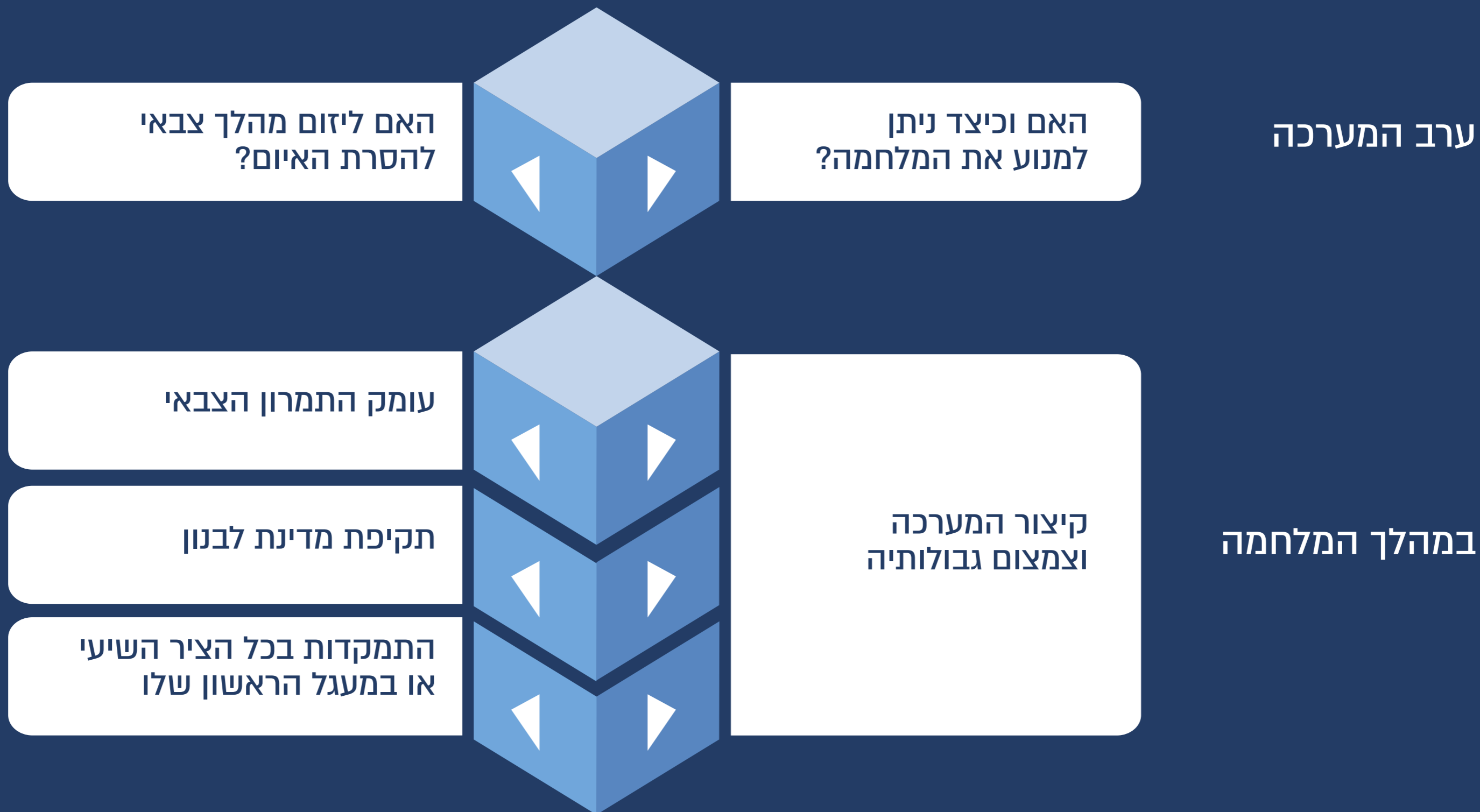
- מניעת התעצמות
- נכונות ישראלית לאכוף
התעצמות והפרות
- ערבויות בינלאומיות
- מורתעות האויב

אילוצים

- יכולת זיהוי ויירוט טילים מדויקים
- רציפות תפקודית
- יכולת ספיגה וחוסן העורף
- הימנעות משקיעה בבוץ הלבנוני
- שלילת הישגים מהאויב
- תמונת ניצחון
- איום עתידי

הרתעה/הכרעה

- שליטה במשך המלחמה, בגבולות
זירת המלחמה ובמדרגות העצימות
- הצלחנו להשמיד ולזרוע הרס בהיקף
גדול עשרות מונים מזה שספגנו
- נזקים בלתי הפיכים שגרמנו
- הלקחים למערכה הבאה

מסקנות והמלצות

מהתמודדות עם
שחקנים נפרדים
לתפיסה של ציר שלם

לחימה דו־זירתית
לפחות ונזק כבד
לכל הצדדים

המלחמה הבאה
תהיה שונה וקשה
מקודמותיה

- הדרג המדיני נדרש לגבש את האסטרטגיה המועדפת להתמודדות עם האתגר:

- לאמץ את "מלחמת הצפון" כאיום הייחוס למלחמה הבאה
- בכל דרך שתיבחר - על ישראל להקדים ולהיערך מבחינה צבאית, מדינית וכלכלית

1. מאמץ למניעת המלחמה ולהרחקתה
2. גיבוש אסטרטגיית הכניסה והיציאה
3. היערכות בחזית האזרחית
4. הכנת מתקפת מנע / מכה מקדימה
5. הכנת המעטפת המדינית
6. מאמץ בתחום התודעה

המשך המב"ם: לסיכול ההתעצמות ונוכחות הציר השיעי בחזית
הסורית חיזוק ההרתעה: נחישות - המשכיות - יצירתיות

מתחת לסף
המלחמה

הכנת אופציית מתקפת המנע לאפשרות של התפתחות
"סיכון בלתי נסבל" היערכות למלחמת הצפון

מאמצים
נוספים

השגת ניצחון

- מיצוי העוצמה להסבת נזק כבד לאויב ולקיצור המערכה
- תמרון יבשתי מוגבל ועוצמתי
- מניעת כיבוש שטחים בישראל
- כפיית תנאי ישראל לסיום ולהסדר

חזית אזרחית

- הגנה אקטיבית ופסיבית
- היערכות מערכי העורף והרשויות
- הדרכת הציבור
- מרכזי חוסן והתאוששות
- דימוי הניצחון

חדשנות

- הספקי תקיפה מדויקת
- פיתוח סייבר להתקפה ולהגנה
- רובוטיקה וכב"ם
- יכולות סמויות
- מוכנות לאיומים חדשים

משאבים

- יכולות תקיפה מדויקות
- מיצוי היכולות
- הגנה רב-שכבתית ורב-תחומית
- שימור יכולת התמרון היבשתי

**הגדלת משקלן של המוכנות, החדשנות,
העליונות והמחשת תמונת הניצחון**